

Stalen zenuwen vereist

# CAMILLE

VAN DE AUTEUR VAN *ALEX*

**PIERRE**

**LEMAITRE**

**X**ANDER  
THRILLER

Ook verschenen van Pierre Lemaitre bij Xander Uitgevers

*Alex* (2013)

*Tot ziens daarboven* (2014)

PIERRE LEMAITRE

# Camille



Uitgegeven door Xander Uitgevers BV  
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

[www.xanderuitgevers.nl](http://www.xanderuitgevers.nl)

Oorspronkelijke titel: *Sacrifices*  
Oorspronkelijke uitgever: Albin Michel  
Vertaling: Textcase  
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser  
Omslagbeeld: Yolande De Kort/Trevillion Images  
Auteursfoto: Richard Dumas  
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

Copyright © 2012 Éditions Albin Michel  
Copyright © 2014 voor de Nederlandse taal:  
Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Eerste druk 2014  
Tweede druk 2014

ISBN 9789401602556 | NUR 305

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door  
middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook,  
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor Pascaline*

*Aan Cathy Bourdeau, voor haar steun.  
Met genegenheid.*



‘We weten nog niet een honderdste van wat ons overkomt.  
We weten niet welk hoekje hemel voor deze hel moet boeten.’  
William Gaddis, *The Recognitions*





Dag 1



*10.00 uur*

Een gebeurtenis is beslissend als je leven volledig overhoop wordt gegooid. Dat las Camille Verhoeven een paar maanden eerder in een artikel over ‘De versnelling van de geschiedenis’. Die beslissende gebeurtenis – aangrijpend, onverwacht en in staat om je hele zenuwstelsel onder hoogspanning te zetten – kun je meteen onderscheiden van alle overige incidenten in het leven omdat er een zekere energie en intensiteit in zit: zo gauw het je overkomt, besef je dat het enorme gevolgen voor je heeft en dat wat je overkomt onomkeerbaar is.

Drie geweschoten op de vrouw die je liefhebt, bijvoorbeeld. Dat is wat Camille gaat overkomen.

Het maakt niet uit of je die dag, net als hij, naar de begrafenis van je beste vriend moest en je het gevoel had je portie wel te hebben gehad. Het lot laat zich door dat soort onbenulligheden niet tegenhouden en is juist heel goed in staat om desondanks te verschijnen in de gedaante van, zeg, een moordenaar met een Mossberg 500 kaliber 12 met afgezaagde loop.

Resteert de vraag hoe je zou reageren. Daar zit ’m de kneep.

Je hersens zijn namelijk zo verlamd dat je in de meeste gevallen puur op reflex reageert. Bijvoorbeeld wanneer de vrouw die je liefhebt voorafgaand aan die drie schoten letterlijk tot moes is geslagen en je daarna moet toekijken hoe de moordenaar droogjes zijn geweer laadt en het op haar richt.

Het zijn ongetwijfeld dit soort momenten waarop uitzonderlijke mensen zich onderscheiden, mensen die onder gruwelijke omstandigheden de juiste beslissingen kunnen nemen.

Als je echter een doorsnee persoon bent, verdedig je jezelf zo goed en zo kwaad als je kunt. In de meeste gevallen is dat onvoldoende of domweg fout, als je niet al aan de grond genageld bent.

Ben je oud genoeg of heeft zoiets je leven al eerder verziekt, dan waan je jezelf immuun. Dit is het geval bij Camille. Zijn eerste vrouw werd vermoord, een ramp waarvan hij pas na jaren is gekomen. Na een dergelijke beproeving denk je dat niets je meer kan overkomen.

Dat is de valkuil.

Je wordt onoplettend.

Het lot, zo trefzeker, ziet daarin het ideale moment om langs te komen.

Om je te herinneren aan de dodelijke precisie van het toeval.

Vlak na openingstijd loopt Anne Forestier Passage Monier in. Die is vrijwel verlaten. Er hangt nog de geur van schoonmaakmiddelen, de winkels openen loom hun deuren en er worden rekken met boeken en sieraden uitgesteld.

Deze passage, gebouwd in de negentiende eeuw aan de voet van de Champs-Élysées, herbergt luxe middenstand: kantoorboekhandels, tassenwinkels, antiekwinkels. Sierlijk glaswerk alom, met een keur aan art-decodetails, aardewerk, kroonlijsten, raampjes. Anne zou zich eraan kunnen vergapen als ze dat wilde, maar ze zou zelf toegeven dat ze geen ochtendmens is. En op een tijdstip als dit hebben hoogtes, details en plafonds niet haar hoogste prioriteit.

Wat ze wil is een kop koffie. Inktzwart.

Camille was te lang in bed blijven liggen vanochtend. Hij is meer ochtendmens dan zij. Anne had weinig zin, maar het duurde een tijdje voordat ze die warme, verleidelijke handen

van hem wist te weerstaan. Ze was onder de douche gesprongen en vergat dat ze het koffiezetapparaat had aangezet. Toen ze onder het drogen van haar haren in de keuken terugkeerde was het kopje al koud en kon ze op het nippertje één van haar contactlenzen ervan weerhouden door de gootsteen te verdwijnen.

Geen keus, ze moest de deur uit. Op een lege maag.

Direct na het betreden van Passage Monier, even na tien, neemt ze dan ook plaats op het terras van de kleine brasserie bij de ingang. Ze is de eerste klant. Het koffiezetapparaat is nog aan het opwarmen, dus ze moet geduld hebben. Ze kijkt diverse keren op haar horloge, niet omdat ze haast heeft, maar vanwege de ober. Ze probeert hem te ontmoedigen. Hij heeft weinig omhanden terwijl hij op de machine wacht en probeert een gesprek aan te knopen. Hij veegt de tafels om haar heen schoon en kijkt haar onder zijn arm door aan, zich zo onopvallend mogelijk in haar richting manoeuvrerend. Hij is lang en mager, een opschepper met vettig blond haar zoals je ze wel vaker ziet in toeristische buurten. Als hij klaar is met poetsen, posteert hij zich vlak bij haar, één hand op zijn heup, kijkt hij bewonderend naar buiten en geeft hij zijn geestdodend banale mening over het weer.

De ober is een imbeciel, maar hij heeft ontegenzeggelijk smaak: met haar veertig jaar is Anne een prachtige verschijning, een verrukkelijke brunette met heldere groene ogen en een schitterende glimlach. Met kuiltjes in haar wangen. En soepele, bedachtzame bewegingen. Alles aan haar is gewelfd en strak: haar borsten, haar billen, haar buik, haar benen – het soort lichaam waarvan je zin krijgt het aan te raken, waar je in een ogenblik dol op wordt.

Iedere keer als hij eraan denkt, vraagt Camille zich af wat ze bij hem zoekt. Hij is vijftig, bijna kaal, maar vooral – vooral – één meter vijfenveertig. Om je een idee te geven: dat is de gemiddelde lengte van een jongen van elf. Anne is niet bijzonder

groot, maar desondanks tweeëntwintig centimeter groter dan hij. Ongeveer een kop groter, dus.

Anne beantwoordt de avances van de ober met een charmante, maar onmiskenbare glimlach die zegt: rot op (de ober knikt dat hij het heeft begrepen en blijft in elk geval aimabel). Zo gauw ze haar koffie opheeft, loopt ze door de passage in de richting van de rue Georges-Flandrin. Ze is bijna bij het andere eind wanneer ze haar hand in haar tas stopt, waarschijnlijk om haar portemonnee te pakken, en ze iets nats voelt. Haar vingers zitten onder de inkt. Een lekkende vulpen.

Voor Camille begint het verhaal met die vulpen. Of liever met Annes keuze om die specifieke passage in te stappen en niet een andere, enzovoort. De optelsom van toevalligheden die leidt tot een uiteindelijke ramp is werkelijk onvoorstelbaar. Evenzogoed heeft Camille het aan een vergelijkbare reeks toevalligheden te danken dat hij Anne op een dag heeft ontmoet. Je mag niet altijd klagen.

Die vulpen dus, met een inktpatroon dat lekt. Klein en donkerblauw. Camille kan zich het ding simpel inbeelden. Anne is linkshandig en wanneer ze schrijft heeft haar hand een heel bijzondere houding. Je kunt je bijna niet voorstellen dat ze op die manier kan schrijven en zulke grote letters bovendien, alsof ze driftig een serie handtekeningen aaneenrijgt. Vreemd genoeg gebruikt ze altijd heel kleine pennen, wat het tafereel nog opvallender maakt.

Nadat ze haar met inkt bedekte hand uit haar tas haalt, is Anne meteen bezorgd om de schade. Ze zoekt een oplossing en vindt er één: een plantenbak rechts van haar. Ze zet haar tas op de houten rand en haalt de inhoud eruit.

Ze is behoorlijk geïrriteerd, maar meer van angst dan door daadwerkelijke schade. Wie haar kent, weet dat er weinig te vrezen valt, want Anne heeft nauwelijks bezittingen. Noch in haar tas noch in het leven. Iedere willekeurige persoon kan zich veroorloven wat ze bij zich heeft. Ze bezit geen appartement en geen

auto, ze geeft uit wat ze verdient, niet meer maar ook nooit minder. Ze spaart niet, want dat ligt niet in haar aard: haar vader zat in de handel. Vlak voor diens faillissement is hij ervandoor gegaan met de kassen van de circa veertig verenigingen waarvan hij zich vlak daarvoor tot penningmeester had laten verkiezen. Sindsdien is er niets meer van hem vernomen. Dit verklaart ongetwijfeld waarom Anne een nogal afstandelijke verhouding met geld heeft. Haar laatste geldzorgen dateren uit de tijd dat ze in haar eentje haar dochter Agathe opvoedde, jaren geleden inmiddels.

Anne gooit de vulpen in de prullenbak en stopt haar mobiele telefoon in haar jaszak. Er zitten inktvlekken op haar portemonnee en die kan dus ook weg, maar de inhoud is intact. Wat de tas betreft, de voering is nat, maar de inkt is niet doorgedrongen. Misschien dat Anne zich voorneemt om later die ochtend een nieuwe te kopen, geen betere plek daarvoor dan een winkelpassage, maar we zullen het nooit weten want de daaropvolgende gebeurtenissen beletten het haar. Ondertussen dept ze het binnenwerk zo goed en zo kwaad mogelijk droog met de paar zakdoekjes die ze bij zich heeft. Als dat gedaan is, maakt ze zich vooral zorgen om haar met inkt bedekte vingers, nu van beide handen.

Ze kan naar de brasserie terugkeren, maar liever ontloopt ze die ober. Ze besluit desondanks terug te lopen, maar dan merkt ze het bordje 'Toiletten' op, wat op dit soort openbare plekken niet al te vaak voorkomt. Ze bevinden zich net naast bakkerij Cardon en juwelier Desfossés.

Vanaf dat moment raken de gebeurtenissen in een stroomversnelling.

Anne legt de dertig meter naar de toiletten af, duwt de deur open en staat oog in oog met twee mannen.

Ze zijn vanaf de rue Damiani via de noodingang binnengekomen en lopen in de richting van de passage.

Een seconde later en... Ja, het is absurd, maar desondanks een

feit: als ze vijf seconden later was gearriveerd, hadden ze hun skimutsen al opgehad en was alles anders verlopen.

In plaats daarvan gaat het zo: Anne komt binnen, iedereen is verrast en blijft staan.

Ze kijkt de twee mannen om beurten aan, verbaasd door hun aanwezigheid, hun houding en hun zwarte kleding.

En hun wapens. Hagelgeweren. Zelfs als je niets van wapens afweet, is die aanblik indrukwekkend.

Een van de twee kerels, de kleinste, gromt wat, als een soort kreet. Anne kijkt hem aan. Hij is verbaasd. Ze kijkt naar de grote, met zijn harde, langwerpige gezicht. Het hele tafereel duurt slechts een paar seconden, maar de drie blijven met stomheid geslagen. De twee mannen trekken haastig de skimutsen over hun gezicht. De grootste houdt zijn wapen omhoog, draait zich half om alsof hij met een bijl een boom wil omhakken, en raakt met de kolf van zijn geweer Anne vol in het gezicht.

Met al zijn kracht.

Hij slaat haar letterlijk de schedel in. Hij slaakt zelfs een kreet, vanuit de buik, zoals bij een tennisser die tegen de bal mept.

Anne vliegt naar achteren, probeert zich ergens aan vast te klampen, maar vindt niets. De klap kwam zo onverwachts en was zo hard dat het voelt alsof haar hoofd zich van haar lichaam heeft losgemaakt. Ze wordt een meter teruggeworpen, haar achterhoofd raakt de deur, haar armen vallen open en ze zakt ineen.

De houten geweercolf heeft ongeveer de helft van haar gezicht opengehaald, van haar kaak tot haar slaap, haar linkerjukbeen verbrijzeld en haar wang een tiental centimeters opengereten. Ze bloedt meteen hevig. Van buitenaf klonk het als de klap van een bokshandschoen tegen een zandzak. Vanbinnen leek het voor Anne meer op een klap met een hamer, maar dan een hamer van twintig centimeter breed die met twee handen wordt vastgehouden.

De andere kerel begint woedend te schreeuwen. Anne hoort



hem slechts vaag omdat ze moeite heeft bij haar positieven te blijven.

De grote stapt op Anne af, richt de loop van zijn geweer op haar hoofd en wil schieten wanneer zijn collega het opnieuw uitschreeuwt. Luider deze keer. Mogelijk grijpt hij de ander bij de mouw. Anne is groggy, krijgt haar ogen niet open, alleen haar handen bewegen zich, openen en sluiten zich in spastische reflexen.

De man met het hagelgeweer houdt stil, draait zich om, aarzelt: ja, met gewerschoten heb je geheid de politie op je nek voordat je nog maar begonnen bent, dat weet elke professional. Een ogenblik overpeinst hij de situatie en nadat hij eenmaal zijn besluit heeft genomen, draait hij zich opnieuw naar Anne en geeft haar een lange serie schoppen. Ze probeert weg te komen, maar zelfs als ze er de kracht voor had, blokkeert de deur haar de uitweg. Aan de ene kant die deur en aan de andere kant die kerel die, balancerend op zijn linkervoet, keer op keer met de punt van zijn schoen op haar intrapt. Tussen twee klappen door slaagt Anne erin te ademen. De kerel stopt even en, ongetwijfeld omdat hij niet het gewenste resultaat behaalt, schakelt over op een radicalere methode: hij draait zijn geweer om, heft het boven zijn hoofd en zet zich schrap om haar uit volle kracht met de kolf te raken.

Het lijkt alsof hij een houten staak in de bevroren grond wil slaan.

Anne wentelt rond om zich te beschermen, draait zich om, glijdt rond in haar eigen bloed en kruist haar armen boven zich. De eerste klap raakt haar achterhoofd. De tweede, beter gemikt, verbrijzelt haar vingers.

De nieuwe methode kan niet de algemene goedkeuring wegdragen. De kleine grijpt zijn collega vast en belet hem nog een keer te slaan door al gillend aan zijn arm te trekken. Alsof het geen verschil maakt, schakelt de laatste terug op de handmatige methode en schopt haar opnieuw met zijn zware leren laarzen,

het soort dat soldaten dragen. Hij schopt gericht, op het hoofd. Anne probeert zich opnieuw met haar armen te beschermen en de klappen raken haar hoofd, haar nek, haar onderarmen, haar rug, een ontelbaar aantal klappen, minstens acht volgens de artsen, eerder negen volgens de jurist. Het regent in ieder geval klappen.

Op dat moment verliest Anne het bewustzijn.

Voor de twee mannen is de kous daarmee af. Maar Annes lichaam blokkeert de deur die toegang geeft tot de winkelpassage. Zonder nadenken buigen ze zich voorover. De kleine pakt Annes arm en sleurt haar naar zich toe, waarbij haar hoofd tegen de vloertegels stuitert. Als de deur eindelijk vrijgemaakt is, laat hij de arm los, die log neervalt, maar in een bijna gracieuze houding, zoals de handen van heilige maagden op oude schilderijen. Camille zou meteen de onthutsende gelijkenis opmerken met het doek *La Victime* van Fernand Pelez, wat heel slecht voor zijn moraal zou zijn.

Het hele verhaal had hier kunnen eindigen. Het verhaal van een ongelukkige ontmoeting. De grote man denkt er anders over. Hij is zichtbaar de baas en maakt vlug de balans op.

Wat gebeurt er nu met dit meisje?

Komt ze bij kennis en gaat ze dan gillen?

Gaat ze Passage Monier in?

Erger nog: vlucht ze, zonder dat zij het merken, via de nooduitgang om buiten om hulp te halen?

Verbergt ze zich in een van de toiletten, om daar met haar mobieltje de politie te bellen?

Hij steekt zijn voet uit om de deur open te houden, buigt zich over haar heen, grijpt haar rechterenkel en loopt de toiletten uit, haar een dertigtal meters achter zich aansleurend, als een kind dat een stuk speelgoed meetrekt, met hetzelfde gemak, dezelfde achteloosheid voor wat er zich achter hem afspeelt.

Annes lichaam loopt klappen op: haar schouder tegen de deurpost van het toilet, haar heup tegen de muur, haar hoofd

stuiterend, nu eens tegen een plint, dan weer tegen een van de plantenbakken in de passage. Anne is verworpen tot een doek, een zak, een vormeloze pop, levenloos, leeglopend en een lang spoor van snel opdrogend rood bloed achterlatend.

Ze lijkt zo goed als dood. Als de man haar loslaat, laat hij haar ontwrichte lichaam zonder omkijken op de grond achter. Een gedane zaak. Hij laadt met een besliste beweging zijn geweer. De twee mannen stormen schreeuwend bij juwelier Desfossés binnen. De winkel is net open. De neutrale kijker, als er al één was, zou direct het contrast opmerken tussen het gewelddadige optreden van de overvallers en het kleine aantal mensen in de winkel. De twee mannen blaffen hun bevelen naar het personeel (slechts twee vrouwen), delen klappen uit in buiken en gezichten, alles gaat snel. Het geluid van brekend glas, geschreeuw, gemjammer en angstig gehijg.

Of het nu komt doordat haar hoofd dertig meter over de grond heeft geschraapt, door de schokken van het transport, door een plotselinge impuls van leven... dit is het moment dat Anne probeert weer vat te krijgen op de realiteit. Haar brein zoekt wanhopig, als een op hol geslagen radar, naar een betekenis voor wat haar overkomt, maar haar bewustzijn is zoek, letterlijk onder narcose geschopt door de schok van wat haar zo plotseling is overkomen. Haar lichaam is afgestompt door de pijn en is niet in staat ook maar een spier te vertrekken.

De aanblik van Annes lichaam, achtergelaten in de passage en liggend in een plas bloed, heeft één positieve bijwerking: het brengt de situatie in een stroomversnelling.

Alleen de eigenares en een leerlinge, een meisje van zestien, mager als een spriet, die haar haar in een knotje draagt om ouder te lijken, zijn aanwezig. Zo gauw ze de twee gemaskerde, gewapende mannen ziet en begrijpt dat het om een overval gaat, opent ze haar mond als een vis, gehypnotiseerd, passief als een slachtoffer dat zich heeft verzoend met haar opoffering. Haar knieën knikken en ze moet zich aan de toonbank vasthou-

den. Voordat haar benen het begeven, krijgt ze de loop van een geweer vol in het gezicht en zakt ze langzaam ineen. De rest van de overval blijft ze in deze houding liggen, haar hartslagen tellend, haar armen om haar hoofd gevouwen alsof ze verwacht door een lawine te worden bedolven.

De eigenares van de juwelierszaak voelt haar adem stokken als ze het aan één been voortgetrokken, bewusteloze lichaam van Anne ziet, haar jurk tot aan haar middel omhooggetrokken en een lang bloedspoor achterlatend. Ze probeert een woord uit te brengen dat ergens halverwege haar keel blijft hangen. De grote kerel heeft zich bij de ingang van de winkel geposteerd en houdt de omgeving in de gaten. De kleine is op haar afgesprongen, wapen in de aanslag. Hij duwt het ding ruw in haar buik. Ze kan een opkomend gevoel van misselijkheid ternauwernood onderdrukken. Hij zegt geen woord. Dat is ook niet nodig, want ze functioneert al op de automatische piloot. Ze schakelt onhandig het beveiligingssysteem uit, zoekt de sleutels van de vitrinekasten maar heeft deze niet bij zich. Ze moet naar achteren en pas bij de eerste stap realiseert ze zich dat ze het in haar broek heeft gedaan. Met trillende handen biedt ze de buit aan. Ze zal het nooit aan iemand vertellen, maar op dat moment fluistert ze de man toe: ‘Dood me niet...’ Ze zou de hele aardbol geven om twintig seconden langer te kunnen leven. Zonder dat iemand het haar opdraagt gaat ze op de grond liggen, handen op het achterhoofd en haastig gebeden prevelend.

Gezien de gewelddadigheid van beide mannen kun je je afvragen of bidden, zelfs vurig, een praktische oplossing vormt. Hoe dan ook, terwijl ze bidt worden alle vitrinekasten geopend en de inhoud ervan in grote canvas tassen gestopt.

De overval is strak georganiseerd en duurt nog geen vier minuten. Het tijdstip was goed gekozen, de binnenkomst via de toiletten slim bedacht en de rollen zijn op professionele wijze verdeeld: terwijl de ene overvaller de sieraden uit de vitrinekas-

ten grist, staat de andere gedecideerd bij de deur op de uitkijk, met één oog op de winkel en één op de passage.

Een videocamera in de winkel toont hoe de eerste overvaller de vitrines en laden opent en de inhoud buit maakt. Een tweede camera overziet de ingang van de juwelierszaak en een klein deel van de winkelpassage. Op deze laatste beelden is Anne zichtbaar, liggend op de passagevloer.

Hier gaat de organisatie van de overval de mist in. Vanaf het moment dat je op de beelden Anne ziet bewegen. Het is minimaal, bijna een reflex. Camille wist aanvankelijk niet zeker of hij het goed had gezien, maar ja, er bestond geen twijfel over, Anne bewoog... Ze draait haar hoofd van rechts naar links, heel langzaam. Camille kent de beweging. Op bepaalde momenten van de dag, als ze zich wil ontspannen, laat ze haar hals- en nekspieren werken, heeft ze het over de 'sternocleidomastoidicus'. Camille had er nog nooit van gehoord. Uiteraard heeft deze beweging nu niets te maken met een poging tot ontspanning. Anne ligt op haar zij, haar rechterbeen gevouwen, haar knie die haar borst raakt, haar linkerbeen uitgestrekt, haar buste gedraaid. Het lijkt alsof ze zich probeert om te draaien, haar rok is opengesperd en haar witte slipje zichtbaar. Haar gezicht bloedt overvloedig.

Ze ligt niet, ze is er neergegoot.

Aan het begin van de overval wierp de man die het dichtst bij haar stond nog een paar vlugge blikken op haar, maar omdat ze niet bewoog, heeft hij zijn aandacht verplaatst naar de omgeving. Hij schenkt geen aandacht meer aan haar, heeft haar de rug toegekeerd en merkt zelfs niet dat er een stroompje bloed tot aan zijn rechterhiel is gevloeid.

Anne wordt zojuist wakker uit een nachtmerrie en probeert grip te krijgen op wat er om haar heen gebeurt. Als ze haar hoofd optilt, toont de camera heel even haar gezicht. Het is hartverscheurend.

Als Camille dit ziet, wordt hij er zo door aangegrepen dat hij

bijna vergeet dat hij de beelden kan terugkijken. Hij stopt, spoelt terug, tot tweemaal toe: hij herkent haar niet eens. Er is geen enkele overeenkomst tussen Anne, haar stralende teint, haar lachende ogen, en dit gezicht bedekt met bloed, met lege ogen, gezwollen en vormeloos.

Camille grijpt zich vast aan de tafel, voelt direct aandrang om te huilen omdat Anne in de camera kijkt, hem bijna aankijkt, alsof ze iets tegen hem wil zeggen, hem om hulp wil smeken. Dit is wat er meteen door zijn hoofd speelt en zoiets is funest. Denk je eens in: een van je naasten, iemand die voor haar bescherming op jou vertrouwt, maar die nu pijn lijdt, stervende is. Daar krijg je koude rillingen van. Verruim de context en beeld je nu eens in dat ze je roept op het moment dat haar lijdensweg op zijn hevigst is. Dan wil je zelf ook dood. In die situatie bevindt Camille zich, starend naar het scherm, volledig machteloos. Hij kan niets anders doen dan toekijken, in de wetenschap dat alles al voorbij is.

Het is ondraaglijk, werkelijk ondraaglijk.

Hij bekijkt de beelden tientallen keren.

Anne gedraagt zich alsof haar omgeving niet bestond. Als de overvaller zich opnieuw over haar heen zou buigen en de loop van zijn geweer tegen haar nek zou zetten, zou ze weer op dezelfde manier reageren. Het is een geweldige overlevingsreflex, ook al lijkt het voor de toeschouwer meer op zelfmoord: op minder dan twee meter afstand van een gewapende man die net heeft aangetoond dat hij bereid is haar zonder wroeging voor haar kop te schieten, probeert Anne te doen waar niemand aan zou denken. Ze probeert op te staan. Zonder acht te slaan op de gevolgen doet ze een poging te vluchten. Anne is een vrouw met karakter, maar om met blote handen een hagelgeweer te trotseren, is weer iets heel anders.

Wat volgt is het bijna mechanische gevolg van de situatie, twee bronnen van energie die met elkaar in botsing gaan komen. Een van de twee moet het onderspit delven. Doorslag-

gevend is uiteraard dat een van die bronnen een kaliber 12 bij zich draagt. Dat geeft je toch een behoorlijk overwicht. Anne is echter niet in staat haar kansen te berekenen of af te wegen. Ze gedraagt zich alsof ze alleen is. Verzamelt al haar resterende kracht. Op de beelden zie je meteen dat dat niet veel is: ze trekt haar been op, duwt zich op haar armen omhoog, heel moeizaam, haar handen glijden weg in de plas bloed, het lukt haar niet om rechtop te komen, ze probeert het opnieuw. De traagheid waarmee ze beweegt maakt het tafereel bijna hallucinerend. Ze voelt zich zwaar, is verdoofd. Je kunt haar bijna horen hijgen. Je wilt haar een handje helpen, een zetje geven, op haar benen trekken.

Camille wil haar vooral smeken niets te doen. Zelfs als die kerel pas over een minuut terugkomt, lukt het Anne in haar staat van verwarring niet om meer dan drie meter af te leggen voordat het eerste gewerschot haar zo goed als doormidden kliëft. Camille staat echter voor een televisiescherm, uren later, en wat hij denkt doet er niet meer toe. Het is te laat.

Er zit geen enkele gedachte achter Annes gedrag, het is pure wilskracht, los van iedere logica. Het is overduidelijk op de video-beelden: haar vastberadenheid wordt puur bepaald door overlevingsdrang. Ze lijkt niet zozeer op een vrouw die wordt bedreigd met een hagelgeweer, als wel op een dronkaard na sluitingstijd, die haar tas opraapt – waar ze zich sinds het begin al aan vastklampt en die doorweekt is met haar bloed – en waggelend op zoek gaat naar de uitgang. Je zou zweren dat ze worstelt met haar benevelde gemoed in plaats van met een kaliber 12-geweer.

Het duurt minder dan een seconde voordat het essentiële geschiedt: Anne denkt niet na, richt zich met moeite op. Ze vindt een soort van evenwicht. Haar rok blijft plakken en ontbloot haar bovenbeen. Ze staat nauwelijks of ze begint al te vluchten.

Vanaf dat moment gaat alles mis, een opeenvolging van tegenstrijdigheden, toeval en onhandigheid. Alsof God het even niet

meer weet en de spelers moeten improviseren, wat onvermijdelijk fout gaat.

Allereerst omdat Anne geen idee heeft waar ze is en niet in staat is zich te oriënteren. Ze beweegt zich zelfs in de verkeerde richting voor een vluchtpoging. Als ze haar arm zou uitsteken, zou ze de schouder van de man raken en zou hij zich meteen omdraaien.

Ze wankelt een tijdje, versuft. Dat ze in evenwicht blijft is een wonder. Ze veegt haar bebloede gezicht af met haar mouw, houdt haar hoofd scheef alsof ze naar iets luistert, wil een stap zetten... En plotseling, wie weet waarom, besluit ze het op een lopen te zetten. Camille ziet het op de beelden en verliest het laatste beetje emotionele controle dat hem nog rest.

De bedoeling van Anne is goed. Het is de uitvoering die misgaat, want ze glijdt uit in de plas bloed, als een kind dat voor het eerst op schaatsen staat. In een tekenfilm zou je om zoiets lachen, maar in werkelijkheid is het zielig omdat ze in haar eigen bloed staat te spartelen, omdat ze probeert te blijven staan, omdat ze een richting zoekt maar slechts in staat is te wankelen en verwaarloosd rond te glijden. Het is alsof ze in slow motion probeert weg te rennen van hetgeen waaraan ze wil ontsnappen. Het is angstaanjagend.

De man is zich niet meteen bewust van de situatie. Anne valt al bijna over hem heen als ze plotseling vaste grond onder haar voeten voelt. Een zelfverzekerdheid maakt zich van haar meester en weg is ze.

In de verkeerde richting.

Ze volgt een vreemde route. Ze draait zich als een ontwrichte pop, draait een kwartslag, neemt een stap, stopt, draait zich opnieuw om, als een wandelaar die de weg kwijt is, en stevent op miraculeuze wijze min of meer op de uitgang af. Het duurt een paar seconden voordat de overvaller doorheeft dat zijn prooi het op een lopen heeft gezet. Zo gauw hij het opmerkt, draait hij zich om en schiet.



Camille bekijkt de videobeelden steeds weer opnieuw: geen twijfel mogelijk, de schutter is verrast. Hij houdt zijn wapen op heuphoogte. Met een hagelgeweer is dat de houding die je aanneemt om zo'n beetje alles binnen een straal van vier of vijf meter weg te blazen. Misschien is hij zich er nog niet helemaal van bewust. Maar misschien is hij juist volledig zeker van zijn zaak, dat gebeurt nogal eens: neem een verlegen type, geef hem een kaliber 12-geweer en de vrijheid om het te gebruiken en hij voelt zich meteen overmoedig. Anders is het de verrassing, of een mengeling van alle drie. Hoe het ook zij, hij houdt de loop omhoog gericht, te ver omhoog. Het is een reflexschot, geen gericht schot.

Anne ziet niets. Ze loopt gedesoriënteerd door een zwart gat als de regen van glasscherven met een oorverdovend lawaai op haar neerkomt. Het schot heeft het dakraam boven haar geraakt, een aantal meter voor de uitgang, een halvemaanvormig venster van ruim drie meter breed. Gezien het lot van Anne is het een wrange constatering dat het raam een voorstelling toonde van een jachtpartij. Twee kloeke jagers die vrolijk toekijken hoe een meute agressieve honden, de hoektanden ontbloot in hun hongerige bekken, een hert aanvalt. Je geeft het arme dier geen schijn van kans. Eigenlijk bizar dat Passage Monier en haar halvemaanvormige dakraam zonder kleerscheuren twee wereldoorlogen hebben overleefd om uiteindelijk door een onhandige overvaller met een vuurwapen... Met sommige dingen kun je maar moeilijk vrede hebben.

Alles trilt, de ruiten, de spiegels, de vloer, en iedereen zoekt op zijn eigen manier instinctief bescherming.

'Ik ben met ineengedoken hoofd teruggerend,' zegt de antiquair later tegen Camille terwijl hij de scène naspeelt.

Hij is een man van vierendertig (hij benadrukte dat getal, niet te verwarren met vijfendertig). Hij draagt een iets te kort vest van lamsvacht dat van voren en van achteren opkrult. Hij heeft een grote neus en zijn rechteroog is bijna dicht, een beetje zoals

het personage met de hoed op Giotto's fresco *Infedeltà*. Alleen al door eraan terug te denken staat hij versteld van de explosie.

'Het was simpel: ik dacht aan een terroristische aanslag. (Hij denkt dat daarmee alles is gezegd.) Maar meteen daarop: nee, een aanslag hier, dat slaat nergens op, dit is toch geen doelwit enzovoort.'

Het soort getuige dat tijdens het terugdenken de werkelijkheid opnieuw fabriceert. Maar toch niet het type om zijn hoofd te verliezen. Voordat hij in de passage poolshoogte ging nemen keek hij eerst of zijn eigen winkel schade had.

'Dat niet,' zegt hij terwijl hij met zijn duimnagel tegen zijn snijtand tikt.

De passage is veel hoger dan dat ze breed is, een gang van een vijftiental meters omzoomd door winkels met grote etalageruiten. De impact is kolossaal in een dergelijke ruimte. Na de ontploffing verplaatsen de schokgolven zich met de snelheid van het geluid om vervolgens terug te kaatsen en via alles op hun weg te weergalmen, een soort echo waarvan de golven in gesloten gelederen arriveren.

Het gewerschot en de hagelbui van duizenden glinsterende stukjes glas doen Anne opschrikken. Ze heft haar handen boven het hoofd om zich te beschermen, trekt haar kin tegen de borst, wankelt, valt, op haar zij deze keer, en haar lichaam rolt over het puin. Met een schot en brekend glas houd je een vrouw zoals zij echter niet tegen. Je vraagt je af hoe ze het doet, maar ze staat al weer.

Het eerste schot was mis, maar de schutter heeft zijn lesje geleerd. Deze keer neemt hij de tijd. Op de beelden zie je hem zijn wapen herladen, zijn hoofd scheef houden en als de beelden scherp genoeg waren, kon je hem waarschijnlijk ook zijn vinger rond de trekker zien spannen.

Plots verschijnt er een gehandschoende hand in beeld. De andere man duwt tegen zijn schouder, precies op het moment dat hij de trekker overhaalt...

De etalage van de boekwinkel barst in honderden scherven uiteen, glaspanelen zo groot als dinerborden en zo scherp als scheermessen storten neer en spatten op de vloer uit elkaar.

‘Ik was achter...’

Een vrouw van in de vijftig, middenstander tot in haar tenen, klein en gezet, zelfverzekerd, een fortuin aan make-up, twee keer per week bij de schoonheidsspecialiste en ook nog eens behangen met halskettingen, ringen, broches, oorbellen (je vraagt je af waarom de overvallers haar niet hebben meegenomen als onderdeel van de buit), met een krassende stem door de sigaretten en waarschijnlijk ook de drank. Camille heeft geen tijd ernaar te vragen. Het heeft zich allemaal een paar uur eerder voltrokken, hij voelt zich slecht, is ongeduldig.

‘Ik ben komen aanrennen...’ zegt ze met een theatraal gebaar naar de passage.

Ze pauzeert even en rammelt met alles wat ze van waarde draagt. Ze maakt de inventaris op. Camille geeft haar de tijd niet.

‘Schiet eens op,’ mompelt hij hees.

Niet erg beleefd voor een smeris, denkt ze. Dat zal wel door zijn lengte komen, daar krijgt hij wraakneigingen van, gauw geïrriteerd. Ze had gezien hoe Anne, vlak na het schot, in de uitstalbakken werd geblazen, als door een onzichtbare hand geduwd tegen de etalage klapte en op de grond viel. Ze is er nog dusdanig van ontdaan dat ze haar inboedel vergeet.

‘Ze klapte zo tegen de etalage! Maar ze lag nauwelijks op de grond of ze probeerde alweer op te staan! (Ze is behoorlijk onder de indruk, vol bewondering zelfs.) Ze zat onder het bloed en was gejaagd, opgewonden, armen die alle kanten op gingen, ze gleed uit waar ze stond, weet u...’

Op de beelden lijken de twee mannen heel even verstart. De-gene die het schot van richting deed veranderen door zijn collega een duw te geven, heeft zijn tassen op de grond gegooid. Zijn armen hangen slap langs zijn lichaam en hij is furieus. Onder zijn bivakmuts zie je hem zijn woorden bijna uitspuwen.

De schutter heeft zijn wapen laten zakken en grijpt het steviger vast. Je ziet hem aarzelen. Als de realiteit de overhand krijgt, geeft hij op. Met spijt kijkt hij naar Anne, die opstaat en naar de uitgang waggelt. Maar de tijd dringt en ergens in zijn hoofd gaat een alarmbel af: dit kost allemaal te veel tijd.

Zijn collega pakt de tassen op en gooit hem er één toe. Ze rennen samen het beeld uit. Een fractie van een seconde later verschijnt de schutter opnieuw in beeld: hij pakt de tas van Anne, die ze bij haar vlucht heeft laten vallen, en vertrekt weer. Voorgoed ditmaal. We weten dat de twee mannen via de toiletten een paar seconden later in de rue Damiani verschenen, waar een handlanger wachtte in een vluchtauto.

Anne is volledig de kluts kwijt. Ze valt, staat weer op en weet op een of andere manier toch de uitgang van de passage te vinden en bereikt de straat.

‘Ze zat onder het bloed en ze liep... Het leek wel een zombie!’

Ze is van Latijns-Amerikaanse oorsprong, zwart haar, koperkleurige huid, in de twintig. Ze werkt in de kapperszaak op de hoek en was koffie gaan halen.

‘Ons apparaat is kapot, dus we moeten naar het café voor de klanten.’

De eigenares geeft uitleg. Janine Guénot. Stevig in haar schoenen, met de uitstraling van een hoerenmadam. Verantwoordelijk ook: ze zou geen van haar meisjes ook maar een seconde zonder toezicht met een man op straat laten kletsen. Camille interesseert zich totaal niet voor kapotte koffiezetapparaten. Hoewel.

Op het moment dat Anne naar buiten komt, draagt de kapster een dienblad met vijf koppen koffie en haast ze zich, want de klanten in deze buurt zijn zeurkousen: ze hebben geld zat en zien het als hun voorrecht om veeleisend te zijn.

‘Met lauwe koffie krijgen we scènes,’ legt de bazin uit met een pijnlijke blik.

De jonge kapster dus.

Ze vroeg zich al af wat die twee ontploffingen waren die ze buiten hoorde. Ze spoedt zich terug met haar dienblad en staat plotseling oog in oog met een krankzinnige, van top tot teen onder het bloed, die de winkelpassage uit komt strompelen. Dat is even schrikken. De twee vrouwen botsen op elkaar, het dienblad gaat de lucht in, dag kopjes en schotels, dag glazen water. Ze krijgt alles over haar blauwe werkuniform heen. Geweer-schoten, koffie, verloren tijd, dat is allemaal nog tot daaraan toe, maar een uniform van een dergelijke prijs, verdorie. De bazin verheft haar stem, wil de schade tonen. Het komt wel goed, zegt Camille met een wegwerpgebaar. Ze vraagt zich af wie de stomerij gaat betalen, daar moet de wet toch rekening mee houden. Het komt wel goed, gebaart Camille opnieuw.

‘Ze is niet eens blijven staan...!’ benadrukt de bazin nog maar eens, alsof het gaat om een botsing met een brommer.

Ze vertelt het nu alsof het haar zelf is overkomen. Ze neemt het woord, het gaat immers om ‘haar meisje’ en de koffievlekken op het uniform geven haar het volste recht: de klanten, het vervaagt in de was. Camille grijpt haar arm, ze kijkt op hem neer, nieuwsgierig, het is alsof ze naar een drol op de stoep kijkt.

‘Zeg...’ fluistert Camille haar toe, ‘hou eens op met dat gemekker.’

De bazin gelooft haar oren niet. En dat van die dwerg! Maar Verhoeven kijkt haar strak aan, op indrukwekkende wijze zelfs. Geconfronteerd met dit spanningsveld wil het kapstertje tonen dat haar baan haar lief is.

‘Ze kreunde...’ vult ze aan, als afleidingsmanoeuvre.

Camille kijkt haar aan, wil meer weten. Hoe bedoelt u dat ze kreunde? Ja, kleine kreetjes, als, uh... Beetje moeilijk uit te leggen... hoe zal ik het zeggen? Probeer eens, zegt de bazin, die toch bij de politie in een goed blaadje wil komen, je weet maar nooit. Ze geeft het meisje een por met haar elleboog. Doe eens wat die meneer je opdraagt, wat voor kreetjes? Het meisje kijkt haar aan, knippert met haar ogen, niet zeker wat er nu precies

van haar wordt gevraagd en in plaats van de kreetjes te beschrijven probeert ze die te imiteren. Ze kreunt wat, zoekt de juiste toonhoogte, hi hi, of nee, toch meer hu hu, ja dat was het, zegt ze, heel geconcentreerd, hu hu. En eenmaal op de juiste toonhoogte verhoogt ze het volume, sluit ze haar ogen en opent ze weer een stuk wijder. Na een paar seconden hu hu zou je zweren dat ze aan het klaarkomen is.

Ze staan midden op straat, omringd door redelijk wat volk (ze staan op de plek waar schoonmakers van de gemeente zonder nadenken Annes bloed van de stoep hebben weggespoten, het liep tot in de goot, en mensen lopen over de nog zichtbare sporen heen, wat Camille pijn doet) dat toekijkt hoe een smeris van één meter vijfenveertig luistert naar een gebruinde jonge kapster die orgastische kreten slaakt onder het toeziend oog van een hoerenmadam. In deze buurt hebben ze zoiets nog nooit gezien. De plaatselijke middenstanders, op de stoep van hun winkels, staan erbij en kijken ernaar. Gewerschoten zijn al niet goed voor de klandizie, maar nu wordt het toch echt te gek hier.

Camille hoort een reeks mensen, vergelijkt de verslagen en snapt hoe het is afgelopen.

Anne komt Passage Monier uit, rue Georges-Flandrin in ter hoogte van nummer 34. Totaal gedesoriënteerd slaat ze rechts af in de richting van het kruispunt. Een paar meter verderop botst ze op de kapster, maar blijft niet staan. Ze loopt in dezelfde richting verder, stap voor stap, zich vasthoudend aan geparkeerde auto's. Haar bebloede handafdrukken zijn zichtbaar op de daken en portieren. Na de explosies van vlak daarvoor lijkt ze voor de voorbijgangers op een spook, een van top tot teen met bloed bedekte vrouw. Ze lijkt te zweven, wankelt maar is niet in staat te stoppen, weet niet wat ze doet, waar ze is, maar ze loopt door. Ze kreunt (hu hu) als een dronkenlap, maar ze loopt door. Mensen springen opzij om haar te laten passeren. Iemand durft 'Mevrouw?' te zeggen, maar hij is te overrompeld door al dat bloed...